

ELŐTERJESZTÉS
a 2017. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok átfogó értékeléséről

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 94. §-a határozza meg a települési önkormányzat a gyermekek védelmének helyi ellátó rendszerének kiépítésével, működtetésével, a gyermekek ellátásának megszervezésével kapcsolatos feladatait.

A gyermekek védelmének rendszerét a pénzbeli és természetbeni ellátások, a gyermekjóléti alapellátások, a személyes gondoskodást nyújtó ellátások, valamint a hatósági intézkedések alkotják. A 2017. évi gyermekvédelmi tevékenységről szóló beszámoló az előterjesztés mellékletét képezi.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése alapján az önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig a külön jogszabályban meghatározott tartalommal átfogó értékelést készít, amelyet a képviselő testület megtárgyal. Az értékelést meg kell küldeni a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályának, mely az értékelés kézhezvételétől számított 30 napon belül javaslattal élhet a helyi önkormányzat felé. A helyi önkormányzat 60 napon belül érdemben megvizsgálja a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

Hajdúsámson Város Önkormányzata Képviselő-testülete – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdése alapján – elhatározza, hogy a helyi önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról szóló 2017. évi beszámolót elfogadja.

A képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy a döntésről az illetékes szerveket értesítse.

Határidő: 2018. május 15.

Felelős: Antal Szabolcs polgármester

Hajdúsámson, 2018. április 18.

Antal Szabolcs
polgármester

A határozat elfogadásához minősített többség szükséges.

Az előterjesztést készítették:	Mászlé Tiborné szociális ügyintéző	
Szociális és Gyámügyi Osztály:	Mászlé Tiborné szociális ügyintéző	
	Oláhné Balázs Erzsébet telephelyvezető	
	Szabó Sándorné bölcsődevezető	
	Deákné Tóth Erika gyermekvédelmi felelős	
	Kondorné Tóth Mónika belső gondozó	
Jegyző:	Dr. Danku József	

A 2017. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok átfogó értékeléséről

I. A település demográfiai mutatói

	2014.	2015.	2016.	2017.
Lakosok száma	13 801	13 935	13 636	14 196
Születések száma	186	162	174	153
18 éven aluliak száma	3 511	3 485	3 512	3 280

2017. évben csökkent a születések száma és a 18 év alatti korosztály száma is.

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet alapján az önkormányzatoknak kötelező feladata a szünidei gyermekétkeztetés azon gyermekek számára, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűek, és a törvényes képviselő kérelmezi az ellátást. A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott őszi, téli és tavaszi tanítási szünet, valamint az ezen időtartamra eső, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon szervezi meg. A tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott nyári tanítási szünet időtartama alatt legalább 43 munkanapon, valamint az ezen időtartamra eső, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon szervezi meg.

Szünidei étkeztetések létszám adatai a 2017. évben

	HH	H HH	Összesen
Tavaszi szünet	19	122	141
Nyári szünet	91	475	566
Őszi szünet	32	160	192
Téli szünet	32	160	192

A nyári szünidei étkeztetés megkezdését követően az ügyintézők felkeresik azokat a családokat, ahol az étel nem került elvitelre, hogy az okokat tisztázzák. A legtöbb esetben a felelősségre hivatkoznak a szülők, pedig térítvevényvel ellátott tájékoztató levéllel hívjuk fel a jogosultak figyelmét a szünidei gyermekétkeztetés időtartamára, helyszínére, annak megkezdését megelőző egy-két héten belül.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény a következő kedvezményekre jogosít:

- a bölcsődés, az óvodás és az 1-8 évfolyamon iskolai oktatásban résztvevő gyermek ingyenes étkezésére,
- iskolai oktatásban résztvevő előbbi körbe nem tartozó gyermek 50%-os étkeztetési kedvezményére,
- a Gyvt. 20/A. § (1) bekezdése szerint annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 01-én fennáll, augusztus hónapban, tárgyév november 01-én fennáll, november hónapban alapösszegű természetbeni támogatást nyújt, fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlásra felhasználható Erzsébet-utalvány formájában, melynek összege 6 000 Ft.
- a Gyvt. 20/A. § (2) bekezdése szerint annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 01-én fennáll, augusztus hónapban, tárgyév november 01-én fennáll, november hónapban emelt összegű természetbeni támogatást nyújt, fogyasztásra kész-étel, ruházat, valamint tanszer vásárlásra felhasználható Erzsébet-utalvány formájában, melynek összege 6 500 Ft.

A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény az emelt összegű támogatás értékét 6 500 Ft-ban, az alapösszegű támogatás értékét 6 000 Ft-ban határozza meg.

Az elmúlt év december 31-én 1 145 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. 2017. évben 9 fő rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelem került elutasításra. Minden esetben, a családban, az egy főre jutó jövedelem meghaladta a jogszabályban meghatározott értéket. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma csökkent, mivel az egy főre eső havi nettó jövedelem értékhatára 2017. évben nem változott és a családok havi nettó bevétele nőtt (a minimálbér emelkedésével).

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek közül 174 fő esetében állapítottuk meg a hátrányos helyzetet, 621 fő esetében pedig a halmozottan hátrányos helyzetet.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatást két súlyosan fogyatékos gyermek részére folyósítottunk helyi rendelet alapján havi rendszerességgel, éves szinten 81 000 Ft került kifizetésre. Kérelem elutasítására nem került sor. Év közben az egyik súlyosan fogyatékos gyermek betöltötte a 18. életévét, ezért az ő esetében megszüntetésre került az ellátás.

A képviselő-testület a felsőfokú oktatási intézményben tanulók támogatásáról szóló 12/2015. (IV. 30.) önkormányzati rendelete alapján, 3.7-es tanulmányi átlagtól 20 000 Ft-os egyszeri támogatásban részesíti a felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanuló hallgatókat. Az elmúlt évben 39 esetben összesen 780 000 Ft került kifizetésre.

Településünkön az intézményi gyermekétkeztetés az iskolai napközi, menza, óvodai napközi, valamint a bölcsőde keretén belül történik.

Étkezési kedvezmények

Iskola 2017. év

Napközis gyermekek száma /háromszor étkezők/		660 fő
	Napközis ingyen étkező gyermekek száma	447 fő
	Napközis 50%-os kedvezményben részesülő gyermekek száma	78 fő
Menzás gyermekek száma /csak ebédet kapnak/		75 fő
	Menzás ingyen étkező gyermekek száma	33 fő
	Menzás 50%-os kedvezményben részesülő gyermekek száma	12 fő
Összes étkező száma		735 fő

100%-os térítési díjkezdményben részesülő gyermekek		
	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek	199 fő
	3 vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermek	43 fő
	Jövedelem alapján (szülő nyilatkozott)	144 fő
	Családban tartós beteg gyermek van	3 fő
	Tartósan beteg gyermek	19 fő
	Nevelésbe vett gyermek	15 fő
	Diétás étkező gyermek /étkezésüket a Sodexo segítségével oldották meg/	15 fő
	Térítési díjkezdményben nem részesülő gyermekek száma	15 fő

Bölcsőde 2017. év

Hónap	Ingyenes étkezők száma/fő	Teljes árat fizetők száma/fő
Január	31	6
Február	29	9
Március	29	9
Április	29	9
Május	30	8
Június	31	8
Július	31	8
Augusztus	28	9
Szeptember	28	10
Október	29	9
November	29	9
December	28	9

III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások**Gyermekjóléti Szolgáltatás****Család- és gyermekjóléti szolgáltatás:**

Városunkban a feladatellátást 2017-ben is a Nyíradonyi Szociális és Gyermekjóléti Társulás keretein belül a Nyíradonyi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálata biztosította.

A szolgálat 2017. évi működésével kapcsolatban elmondható, hogy a 2016 januárjában bevezetett jelentős változások által 2016-ban okozott – szolgálat-központ közötti feladatmegosztás – kezdeti bizonytalanság 2017-ben jelentősen mérséklődött.

Letisztult a feladatmegosztás a családsegítők és eszményedzserek között. A szolgálat részéről igyekeznek a kapcsolatból profitálni. Az ellátottak körében ugyan jelent még némi problémát a rendszer átlátása, de ebből adódóan segítségnyújtástól senki nem esik el.

A településen a szolgálat feladatait 6 fő családsegítő látja el, a központ részéről pedig 2 fő eszményedzszer lát el eszményvezetési feladatokat. Az eszményedzserek száma előző évben 3 fő volt, azonban egy fő átcsoportosításra került az iskolai, óvodai szociális munka területére, aki jelenleg 2 helyi intézményben (Eszterlánc Óvoda és a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és AMI) is ellátja ezt a feladatot heti 4-4 órában. Ez a program jelenleg pályázaton keresztül finanszírozott, de 2018. szeptembertől kötelező feladattá válik a központok számára.

A jelzőrendszer működésének tapasztalatai:

A család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok 2016 januárjától bevezetett feladatmegosztása következtében kialakult változásokkal kapcsolatban elmondható, hogy 2017-ben javult a helyzet több szempontból is. A pozitív eredmények közé szerencsére besorolható néhány, a jelzőrendszer működésével kapcsolatos mozzanat is.

A családsegítő-eszményedzszer feladatmegosztás letisztázódása a jelzőrendszeri tagok eligazodását és alkalmazkodását is nagyban elősegítette az új rendszerben.

Továbbra is az mondható el a jelzőrendszeri működésről, hogy a legaktívabbak a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai. Segítségre szoruló, gyermeket nem nevelő családokról, felnőttekről ritkán érkezik írásos jelzés, továbbra is a tájékoztatáson alapuló tovább irányítás jellemző. Ennek indoka lehet az, hogy a szolgáltatás igénybe vétele önkéntes alapon történik és a cselekvőképességgel rendelkező felnőtt személyek tájékoztatás alapján eldönthetik, hogy felkeresik-e a szolgálatot.

Írásos jelzés leginkább krízishelyzet, teljes kiszolgáltatottság észlelése esetén érkezik.

Felnőtt házi orvosokra jellemző, hogy leginkább idősellátás terén működnek együtt.

A szolgálat feladata a településen az észlelő és jelzőrendszer működtetése, a beérkező jelzések fogadása és a szükséges intézkedések megtétele.

2017-ben a jelzések számának alakulása intézményenként

	2015	2016	2017
Iskolák	113	137	129
Óvoda	8	12	16
Házi orvosok, kórház	2	2	6
Védőnői szolgálat	15	26	21
Rendőrség	14	19	23
Gyámhatóság/gyámhivatal	267	63	19
Egyéb (lakossági jelzés)	12	8	5
Bíróság, ügyészség	2	-	-
Pártfogói felügyelet	3	-	-
Társ intézmények, egyház, alapítvány	2	-	7
Összesen:	171/438	204/267	226
Előzőkből keletkezett új gondozási esetek:	-	77	86

Az igénybe vevők elsődleges problémáit vizsgálva a gyermeknevelési problémák állnak az első helyen, majd a beilleszkedési nehézségek és az életviteli problémák következnek.

A jelzések tartalmát vizsgálva továbbra is leggyakrabban az igazolatlan mulasztások kerülnek jelzésre.

Esetkonferenciák:

Esetkonferencia 2016-ban 70 alkalommal 109 gyermek esetében történt, míg 2017-ben 117 alkalommal, 300 érintettel.

Esetkonferenciák indoka:

- Hatósági intézkedés kezdeményezése
- Hatósági intézkedés felülvizsgálata
- Ügyben elakadás

Esetkonferenciák tapasztalatai településen belül:

- Jelzőrendszeri tagok rugalmasságának köszönhetően rövid határidőn belül megszervezhető
- Meghívottak minden esetben megjelennek, távolmaradás esetén véleményüket megküldik
- Jelzőrendszeri tagok aktivitásának emelkedése a tényleges problémamegoldásban

A 2017-es év tapasztalatai:

- Adminisztráció letisztult
- Szakemberek rutinosabbá váltak
- A feladatmegosztás is gördülékenyebb
- Eredménytelenség gyakran
- „Beragadt családok”.

„Beragadt családok” alatt azok az esetek értendők, akik évek óta igénybe vevői a szolgáltatásnak, jelentősebb eredményeket mégsem sikerül elérni eseteikben. Okok vizsgálata indokolt. Ez nem feltétlenül helyi jelenség, hiszen esetátadás során is számos, több éve a rendszerben lévő családdal kerül a szolgálat kapcsolatba.

Szakmaközi megbeszélések

Éves szinten a szolgálatnak legalább 6 szakmaközi megbeszélést kell összehívnia, melyek az alábbiak voltak:

- 2017.01.09. Szolgálat-központ /esetmenedzser-családsegítő közötti feladatmegosztás
- 2017.09.28. Gyermek szexuális bántalmazása
- 2017.10.25. „Kamaszkor – amikor a család feladja”
- 2017.11.14. „A család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő és jelzőrendszerrel kapcsolatos változások”
- 2017.12.01. Területi védőnő, gyermekvédelmi feladatainak áttekintése
- 2017.12.04. Kamaszkorúak iskolán és otthonon kívüli kontrollálatlan tevékenysége

A szakmaközi megbeszélések folyamatosan rávilágítanak arra, hogy a kommunikációra, információáramoltatásra, közös gondolkodásmód kialakítására, szemlélet egységesítésére milyen nagy szükség van a minél hatékonyabb együttműködés érdekében. A tagokat köszönet illeti a mindenkor konstruktív hozzáállásukért a jelzőrendszeri munka során.

Ellátási mutatók

	2016.	2017.
Megállapodás alapján ellátottak száma:	394	495
ebből gyermek:	235	289
családok száma:	124	182
Egyszeri alkalommal megjelentek/tanácsadottak:	217	200
Összes igénybe vevő:	611	695

(A megállapodások emelkedésének egyik oka, hogy a hatósági intézkedéssel érintett esetekben a felkérések száma jelentősen emelkedett, valamint egyes problémátípusokban megszűnt a mérlegelés lehetősége.)

Hatósági intézkedés mellett nyújtott szociális segítő munka

	család	gyermek
védelembe vétel	38	81
nevelésbe vétel	15	38
családba fogadott	9	17
ideiglenes hatályú elhelyezés	2	2

Ellátási formák (alapellátás, védelembe vétel, nevelésbe vétel, utógondozás, családba fogadás) szerint a családsegítők minden esetben szociális segítő munkát végeznek.

A védelembe vett gyermekek száma még mindig igen magas, ennek okát vizsgálni szükséges. A központ előző évi bekapcsolódását követően történtek ugyan megszüntetések, de szinte azonnal új esetek kerültek a megszűnők helyébe.

Az 50 tanóra igazolatlan mulasztást elérő tanköteles gyermekek esetében mérlegelési lehetőség nincs, kötelező az intézkedés elrendelése, s az esetek legjelentősebb része ebből a problémából ered. A védelembe vétel elrendelésének, kezdeményezésének több útja lehetséges. Kezdeményezhetik a családsegítők, amennyiben a szociális segítés nem vezetett eredményre és a veszélyeztetettség mértéke indokolja az intézkedés elrendelését, illetve gyámhatósági megkeresést követően a kivizsgálás azt az eredményt hozza, hogy szükséges az intézkedés. Az utóbbi esetekben gyakran valamilyen súlyosabb veszélyeztető körülmény fennállásáról szereznek tudomást a helyi szakemberek. Szolgálat részéről való kezdeményezés fordult elő legkisebb arányban.

Nevelésbe vett gyermekek száma csökken a településen. Ennek egyik oka, hogy egyre kevesebb elrendelésre kerül sor, másrészt a korábban kiemelt, nagyobb létszámú testvérsorok tagjai folyamatosan érik el a nagykorúságot és szűnik meg ellátásuk, valamint a gyermekjóléti munka fejlődésével és az elérhető, megtartó szolgáltatások mellett, ezen típusú kiemelések már nem jellemzőek. A csökkenés további oka, hogy néhány esetben nincs rendszeres segítő munkára való felkérése a családsegítőnek, melynek leggyakoribb oka a szülői érdektelenség.

Hazagondozásról egy család két gyermeke esetén beszélhetünk.

Ideiglenes hatályú elhelyezésre 2017-ben 2 alkalommal került sor a településről, egy kisgyermek és egy kamaszkorú gyermek esetében. A magas jelzésszámból adódóan magas az új esetek száma, magas a gondozási esetek száma. A szakmai protokollok 2017-ben is folyamatosan „finomhangolódtak”, bár egy-egy „apróbb” változás akár jelentős esetszám emelkedést okoz, mint pl. az, hogy a 10 tanórát elérő igazolatlan hiányzás esetén megszűnt az egyszeri tanácsadás lehetősége - ami egyébként gyakran elegendő és eredményes is volt - kötelező az ellátásba vétel.

A kezelendő problémák köre továbbra is szélesedik. Pszichés problémát egyre gyakrabban észlelnek a családsegítők a kliensek körében.

A szolgálatot önként felkeresők leggyakrabban továbbra is kapcsolati problémáik megoldása érdekében érkeznek. Azonban míg korábban legtöbbször keresetek – válás, gyermekelhelyezés-elkészítéséhez kértek segítséget, mára gyakran a konfliktus kezelése és megoldása is célként jelenik meg. A családok számára felajánlásra kerülnek a szükséges speciális szolgáltatások, melyeket a központ biztosít, pl.: családterápia, mediáció, családkonzultáció, azonban azok igénybe vételét nehezíti, hogy azokat Debrecenben nyújtja a központ. A hatósági intézkedés alatt álló gyermekek esetében az esetmenedzserek az esetgazdák, ezen esetekben az ő felkérésük és iránymutatásuk alapján biztosítják a családsegítők a segítő munkát. 2017-ben szinte valamennyi esetben megtörtént a felkérés, kivéve néhány nevelésbe vett gyermek esetében. Ez a feladatmegosztás az elmúlt évben már jobban közelített ahhoz a szakmai elváráshoz, hogy a szolgálatok családsegítői valóban a segítői szerepet tölthessék be.

Válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozása

A 2017. évben két kismama igényelt nagyobb segítséget, közülük egy volt fiatalkorú. Helyzetét sajnos csak a nevelőszülőnél való együttes elhelyezés oldotta meg, mely már 2018-ra realizálódott.

Prevenció

Előző évben megfogalmazódott a prevenció területén való erősítés.

2017-ben az alábbiak valósultak meg:

- Részönkormányzati nyári táborokban közreműködés
- KEF pályázati programokban közreműködés: Egészségnap, Dohányzásmentes világnap
- Kamaszklub
- Adománygyűjtés és osztás
- Cipősdoboz akció

Jövőre vonatkozó javaslatok:

Éves szakmai tanácskozáson az alábbi általános problémák merültek fel:

- A résztvevők tapasztalatai szinte összecsengtek abban, hogy a legnagyobb problémát a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak, ismereteinek hiánya, hiányosságai okozzák. „Szülőnevelés” fontossága.
- A bölcsődében ezt preventív jelleggel szülőcsoportos beszélgetésekkel igyekeznek kezelni.
- Az óvoda szorgalmazza a gyermekek mielőbbi intézménybe kerülését, hogy a szocializációs lemaradásokat minél hamarabb pótolhassák.
- Iskola különféle új módszerek bevezetésével próbálja kezelni ezen problémákat.
 - **Pszichológiai tanácsadás** szükségessége felmerül szinte minden tag beszámolójában. A család- és gyermekjóléti központ hetente 3 órában biztosítja a szolgáltatást. Az időpont nem igazán ügyfélbarát, hiszen iskolaidőben van 12.00 – 15.00 óráig, az igénybevétel így nehezített.
 - Tapasztalat azonban a tanácsadással kapcsolatban, hogy amíg az azon való részvétel nem belső indítástól fakad, addig az együttműködés is hullámzó, elodázott, megszakad. Ügyfeleinkre ez gyakran jellemző.
 - A terápia jellegéből adódóan nem lehet teljes visszacsatolást adni a családsegítők részére.

Szakmaközi megbeszélések tapasztalatai:

- Továbbra is problémát jelent a **közösségi terek hiánya**, ahol gyermek, ifjúsági programokat lehetne szervezni.
- Az óvodában továbbra sincs **pszichológus**.
- Továbbra is problémát jelent a **pedagógiai szakszolgálat** elérése a hajdúsámsoni gyerekek számára. Csak beutazás mellett biztosítottak a vizsgálatok, amelyekre a szülői elhanyagolás következtében nehezen jutnak el a gyermekek. Nagy szükség lenne a vizsgálatok helyben történő elvégzésének megszervezésére.
- Védőnői szolgálat a 0-3 éves korosztály körében észleli, hogy egyre emelkedik a **korai fejlesztésre** szoruló gyermekek száma. Ezen a téren nem helyi sajátosság, hogy egyre nehezebb időben megfelelő ellátáshoz juttatni a gyermekeket (hosszú várólisták). Sok szülő, aki teheti, magánúton veszi igénybe a szakemberek ellátását, amely anyagilag rendkívül megterhelő.
- A hátrányos helyzetű gyermekek pedig későn, vagy nem részesülnek ellátásban, mely miatt hátrányaik még tovább súlyosbodnak, iskolába lépés idejére pedig jelentős lemaradásokat mutatnak.
- **Biztos Kezdet Gyerekház** létrehozása a településen továbbra is szerepel a javaslatok között.

IV. Gyermekek napközbeni ellátása

IV/1. Bölcsőde

A Nyíradonyi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ 2. sz. Bölcsődéje 42 férőhelyes. A 2017-es évben, átlagban 36-38 gyermeket tudtak felvenni az intézménybe, így a három csoportszobát 100%-ban fel tudták tölteni. Szeptemberben nagyon sok volt a jelentkezők közül a két éven aluli gyermek, ezért csak 12 főig tölthették fel a két csoportot, a harmadik csoportban pedig csak két éven felüli gyermekeket vehettek fel, így itt a létszám 14 fő lehetett (15/1998 (IV.30.) NM rend. 46. §). Az elmúlt év szeptemberében óvodába távozott 23 gyermek, egyéb ok miatt (pld. költözés) 2 gyermek férőhelye üresedett meg és év közben még óvodába távozott 3 gyermek. A férőhelyeket igyekeztek minél előbb feltölteni, a szülők munkába állásának idejétől függően. A 2017-2018-as nevelési évre jelentkezett gyermekek közül öt főt nem tudtak felvenni. A három csoport létszáma összesen, 38 fő lett. Az egész évben felvett gyermekek közül 4 fő hátrányos helyzetű és 2 fő halmozottan hátrányos helyzetű volt, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben összesen 10 fő részesült. A felvettek közül a legkisebb 12 hónapos volt.

Felvétel rendje

- Az előző évekhez hasonlóan a szülők gyermekeik felvételi kérelmét az adott nevelési évre az óvodai beíratások után május hónapban meghatározott 2 munkanapon tehetik meg.
- A felvételi időpontok elérhetőek voltak egy részletes tájékoztatóval a város honlapján, a Polgármesteri Hivatalban, Védőnőknél, Gyermekorvosoknál, boltokban, hirdetőtáblákon. Ettől függetlenül a szülők a nevelési év közben is kérték gyermekük felvételét. Volt olyan szülő, aki azonnali elhelyezést kért, de sajnos ezt férőhely hiányában nem tudták teljesíteni.

- A gyermekek fokozatosan kerültek felvételre és beszoktatásra a szakma szabályainak betartásával.
- Néhányan év közben elköltöztek, vagy óvodába távoztak. Az így megüresedő férőhelyek betöltése is időt vett igénybe a szülők év közbeni munkába állásának nehézségei miatt.

Az iskolai nyári szünet bekövetkeztével előfordult, hogy a szülők kevesebbet vitték bölcsődébe gyermekeiket, decemberben pedig sok volt a megbetegedés.

A gyermekek kor szerinti megoszlása a 2017. évben

HÓNAP	1-10 hó korig	11-18 hó korig	19-36 hó korig	36 hó feletti
Január	1	3	29	4
Február	-	3	28	7
Március	-	3	27	8
Április	-	1	29	8
Május	-	1	29	8
Június	-	2	28	9
Július	-	2	25	12
Augusztus	-	2	25	10
Szeptember	-	7	31	0
Október	-	6	32	0
November	-	6	32	0
December	-	5	31	1

Kihasznátság, feltöltöttség

HÓNAPOK	Kihasznátság %-ban, napi tényleges megjelenés	Beíratottakhoz viszonyított kihasználtság %-ban	Naponta megjelentek száma (átlag)	Naponta beírtak száma (fő)
Január	54.22	85.60	23	37
Február	54.52	89.29	23	38
Március	70.67	90.47	30	38
Április	76.04	90.48	32	38
Május	72.51	90.48	30	38
Június	76.30	92.85	32	39
Július	71.43	92.85	30	39
Augusztus	80.04	88.09	34	37
Szeptember	62.92	90.47	26	38
Október	69.61	90.47	29	38
November	69.93	90.47	29	38
December	46.25	88.09	19	37

Normatív adatok

2017 évre, 30 főre 14 823 000 Ft és 2 fő hátrányos helyzetű gyermekre 1 037 610 Ft, étkezésre 8 728 338 Ft, 1 fődipomás végzettségű dolgozó bértámogatására 1 508 760 Ft volt (azaz összesen: 26 097 708 Ft) állami normatívát vettek igénybe. Kiegészítő támogatást pedig 15 200 000 Ft-ot kapott később a bölcsőde.

Étkeztetés

Bölcsődében saját konyhát működtetnek, mely megfelel a HACCP előírásainak, uniós szabályoknak. A különböző korcsoportú gyermekek étkeztetése nagyon fontos szakmai feladat számukra. Szakképzett élelmezésvezető állítja össze az étlapot, hogy a gyermekek mindennapi megfelelő, egészséges táplálkozása biztosítva legyen. Az étlap összeállításánál a 37/2014 (IV.30.) EMMI rendelet és ennek a 36/2016-os módosítását (a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról) betartva végzik munkájukat. Az ételekhez a friss élelmiszereket saját maguk szerzik be. Fontosnak tartják még a korszerű konyhatechnológiai eljárások alkalmazását az ételkészítésben.

Gyermekétkeztetési adatok a 2017. évben

Hónapok neve	Ingyenes étkezők száma	Teljes árát fizetők száma
Január	31	6
Február	29	9
Március	29	9
Április	29	9
Május	30	8
Június	31	8
Július	31	8
Augusztus	28	9
Szeptember	28	10
Október	29	9
November	29	9
December	28	9

Az együttműködés szinterei

Egy jól működő gyermekintézmény alapfeltétele a szülőkkel történő szoros együttműködés, amire törekcszenek.

A családok megismerése, a családlátogatás alkalmával, sokat segít a beszoktatásban. A bizalom és az elfogadás pedig nagyon fontos, csak így működhet a család és a bölcsőde kapcsolata. A szülők elégedettsége pedig a fenntartót is elégedetté teszi. Lehetőségük van a szülőknek többféle téren értesülni, érdeklődni a gyermekükkel kapcsolatos kérdésekről. A mindennapos találkozások alkalmával, rövidebb beszélgetésekkor tájékoztatást adnak a kisgyermeknevelők az aznap történt eseményekről. Az üzenő füzetbe negyedévente tájékoztatást kapnak a bölcsődében tapasztalt fejlődésről. Ebben a füzetben a szülők is visszajelezhhetnek az általuk tapasztalt dolgokról.

Egy évben több alkalommal tartanak szülőértekezletet, és szülő-csoportos megbeszéléseket is szerveznek. Az óvodai beiratkozás előtt rendszeresen meghívják az óvoda vezetőjét egy szülőértekezletre, ahol tájékoztatást kaphatnak a szülők az óvodával kapcsolatos kérdésekre, így könnyítve meg az átmenetet a bölcsődéből az óvodába.

A korosztályra való tekintettel túl sok rendezvényt megtartani nem tudnak, de minden ünnepre készülnek valamilyen rendezvénnyel. Legtöbbször intézményen belül, de a szülőknek is adnak lehetőséget a bölcsődei életbe való bekapcsolódásra.

Új program a délutáni játszóház, amit külsős gyermekeknek hirdettek meg, nagy sikert aratott és további rendezvények megszervezését is tervezik.

Nyílt napot tartanak az újonnan érkező gyermekeknek és szüleiknek, húsvét és karácsony előtt kézműves foglalkozásokat szerveznek, melyre a családokat is meghívják, és a gyermeknapot is a családok bevonásával szervezik meg.

Ezen kívül több alkalommal találkozhattak a bölcsődés gyermekek nagy óvodás társaikkal különböző rendezvényeken, ünnepségeken.

A gyermekorvos heti rendszerességgel látogatja intézményüket így, ő is figyelemmel kíséri a gyermekek fejlődését vagy esetleges lemaradását valamilyen téren. Az elmaradásokat közös tapasztalatcsere után megbeszélik a szülővel is és ekkor már tanácsot is adnak a további teendőkre.

A Gyermekjóléti szolgálatot egy alkalommal keresték meg egy gyermekkel kapcsolatban. A szakmaközi értekezleteken és egyéb megbeszéléseken rendszeresen részt vettek, tájékozódtak az új jogszabályokról, rendeletekről, mint jelzőrendszeri tagok.

A nyári zárás ismét három hét volt, így a szülők könnyebben tudták egymás közt a szabadságaikat megosztani, könnyebb volt erre az időszakra a gyermek elhelyezését megoldani.

Szakmai létszám

A 2017. évben létszámunk december 29-től változott, egy új státusz létesült (15/1998 NM rend. 1. sz melléklet Alapellátások 2.2), mint bölcsődei dajka és a másik bölcsődei dajkát pedig a státuszban lévő takarítónó átmínósítésével töltötték be.

Egész évben azonban a két fő takarító helyett egy fő volt alkalmazásban, a másik fő takarító és a mosónő státuszát is közfoglalkoztatott dolgozókkal oldották meg. Ez akkor okozott problémát, amikor a közfoglalkoztatott program befejeződött, és az új program csak három hét múlva indult újra.

Ilyenkor a takarítást és a mosást maguk oldották meg, ami nem egyszerű feladat a gyermekek gondozása mellett.

Konkrét szakmai létszám 2017-ben:

- 1 fő bölcsődevezető
- 1 fő szakképzett élelmezésvezető
- 6 fő szakképzett kisgyermeknevelő
- 1 fő szakképzett szakács
- 1 fő konyhalány
- 1 fő takarító - 2018. december 29-től az egy fő takarító helyett 2 fő bölcsődei dajka

Felügyeleti szervek által végzett ellenőrzések 2017-ben

Az elmúlt évben a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály végzése alapján Gyámügyi szakhatósági, szakmai, közegészségügyi-járványügyi, és átfogó tűzvédelmi ellenőrzést tartottak a bölcsődében. Az ellenőrzések, a jogszabályi hivatkozások figyelembevételével történtek. A jegyzőkönyvek átfogó értékelést adtak a bölcsődéről. A megtartott helyszíni ellenőrzés során a szakemberek hiányosságokat nem tapasztaltak.

A gyámügyi szakügyintéző összefoglalójában felhívta a figyelmet a Szakmai Program aktualizálására és az SZMSZ-ben foglalt Érdekképviseleti Fórum létszámának módosítására. Ezek már javításra kerültek.

Felhívta a figyelmet a törvény előírása szerint kötelező bölcsődei dajkák kinevezésére, ami szintén megtörtént már a törvényi előírásoknak megfelelően. A szakértő méltatta a bölcsődében folyó magas színvonalú szakmai munkát, és a fenntartó által biztosított működési feltételeket.

A szakmai szakértő összegzésében kérte a munkaterv kibővítését és a Szakmai programmal történő harmonizálását, aktualizálását. Ezeknek a javítása mára megtörtént. Szakmai útmutatásokat és továbbképzési lehetőséget ajánlott a kisgyermeknevelők részére. A szakmai munkáról pedig az volt a véleménye, hogy „igényes a gyermekek életkori sajátosságait előtérbe helyező nevelés-gondozás folyik a bölcsődében. A gyermekek számára derűs biztonságos légkört biztosítanak.” A közegészségügyi-járványügyi ellenőrzés során mindent rendben találtak. A vizsgált dokumentumok a jogszabálynak megfelelően megtalálhatóak a bölcsődében. A tisztaság és a higiénia maximálisan kielégíti a közegészségügyi követelményeket.

Javaslatok, célok a jövőre nézve

A só-szoba az elmúlt évben elkészült, melynek a dolgozók és a szülők is nagyon örülnek, a gyerekek rendszeresen használják és élvezik az ott eltöltött időt is.

Nagyon várják az udvari játékokra beadott pályázat elbírálását, ugyanis az udvari játékkészlet még mindig nagyon gyér és az árnyékolásra is nagy szükség lenne. A felnőtt dolgozók számára pedig fedeles kerékpártárolóra lenne szükség.

Házi szakmai továbbképzéseket, konfliktuskezelő és kiégés elleni tréningeket terveznek a jövőben a dolgozóknak, és a szülőkkel történő kapcsolatépítésre is szükség van továbbra is.

Tanácsadásokat, továbbképzéseket szeretnének szervezni a szülők számára is amivel segíthetik őket a gyermeknevelés terén kialakuló konfliktus helyzetek könnyebb megoldásában.

IV/2. Óvoda

A hajdúsámsoni Eszterlánc Óvodába jelenleg 451 gyermek jár. A gyermeklétszám folyamatosan változik. Egész évben történik beiratkozás és kiiratkozás is.

- Hátrányos helyzetű gyermekek száma: 26 fő.
- Halmozottan hátrányos helyzet gyermekek száma: 106 fő.
- Veszélyeztetett gyermekek száma: 23 fő.
- Védelembe vett gyermekek száma: 10 fő.
- Nevelésbe vett gyermekek száma: 15 fő.

100%-os térítési díjkedvezményben részesülő gyermekek:

- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény alapján: 199 fő
- 3 vagy több gyermekes családok: 43 fő
- Jövedelem alapján: 144 fő
- Családban tartós beteg: 3 fő
- Tartós beteg: 19 fő
- Nevelésbe vett gyermek: 15 fő
- Diétás étkező: 15 fő (étkezésüket a Sodexo segítségével oldják meg)

Térítési díjkedvezményben nem részesül 16 fő.

Pedagógiai Szakszolgálathoz vizsgálatra indokolt esetekben, az egész nevelési év folyamán küldik a gyermekeket. Jelenleg 23 fő beilleszkedési tanulási magatartási zavarral küzdő és 5 fő sajátos nevelési igényű gyermek jár az intézménybe.

Az óvodában főállású logopédus dolgozik, aki 87 gyermek logopédiai fejlesztését végzi. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését gyógypedagógus végzi.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében az intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében, megszüntetésében. Együttműködik a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó személyekkel és intézményekkel.

Ebben a nevelési évben 21 problémajelző lapot valamint tájékoztatást küldtek a Gyermekjóléti Szolgálatnak. Az okok között többnyire igazolatlan hiányzás, tetvesség, elhanyagolás volt.

A szolgálat munkatársaival, a családgondozókkal napi szinten tartják a kapcsolatot telefonon és személyesen is. Úgy érzik az együttműködésük kiváló, minden esetben a figyelembe veszik a szolgálat javaslatait, kikérik véleményüket és a protokollnak megfelelően járnak el, teszik meg jelzéseiket.

Ettől a nevelési évtől nagy segítséget jelent számukra, hogy intézményükben heti két alkalommal gyermekvédelmi szakember tevékenykedik Bódi Beáta személyében.

A szolgálattal való egyeztetésnek köszönhetően sikerült délutáni időpontokra helyezni a megbeszéléseket, mely számukra azért kedvező, mert alvásidőben jobban meg tudjuk oldani a résztvevő óvodapedagógusok helyettesítését.

Javaslat a gyermekek helyzetének javítása érdekében:

Arra lenne szükség, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek felmentését a minimálisra csökkentsék, ebben számítanak gyermekorvosok és a Gyermekjóléti Szolgálat támogatására, együttműködésére is. Az előző évi javaslatuk alapján továbbra is fenn áll az igényük, a legalább félállású pszichológus alkalmazására intézményükben.

Délutáni foglalkozások az óvodában:

- Néptánc: 20 fő
- Ovi aerobik: 21 fő
- Zene óvoda: 13 fő
- Logico tehetségműhely: 18 fő
- Angol: 10 fő

Intézmény által szervezett szabadidős gyermekprogramok, ünnepségek:

- Szüreti multság
- Mobilitás nap
- Őszi egészség hét
- Nyílt napok a csoportokban
- Kicsik avató ünnepsége
- Mikulás ünnepség
- Karácsonyi ünnepség
- Jótékonyági koncert a hajdúsámsoni óvodásokért
- A Magyar Kultúra napja alkalmából könyvtárlátogatás
- Farsangi multság
- Kiszabás égetés
- Alapítványi Bál
- Tavaszi nyílt napok a csoportokban
- Húsvét
- Faültetés
- Tavaszi egészség hét
- Közlekedési park átadása
- Anyák napja
- Évzáró
- Gyermeknap
- Ballagás

A „Segítség Határok nélkül” program sajnos elmaradt rajtuk kívülálló okok miatt, de a karácsonyi ünnepségükön minden óvodai csoport Képes Gyermekbibliát kapott ajándékba a szervezőktől. Az elmúlt félévben több rajzpályázaton is részt vehettek a gyerekek. A debreceni Benedek Elek Általános Iskola rajz- és versmondó versenyén is több gyermek sikeresen szerepelt óvodából. A Hajrá Futás futószorozaton pedig I. helyezettek lettek az óvodák versenyében.

Óvodavezetői támogatással 2017 őszétől minden óvodapedagógusnak lehetősége volt részt venni az EFOP – 3.1.1-14-2015-00001 „Kisgyermekkori nevelés támogatása” elnevezésű, európai uniós kiemelt projekt keretében megvalósuló ingyenes 30 órás továbbképzésen. A továbbképzés célja az Óvodai nevelés országos alapprogramjában rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósításának támogatása és az óvoda esélyteremtő feladatait erősítő óvodapedagógusi kompetenciák fejlesztése volt. A továbbképzéseknek köszönhetően hasznos módszertani ismereteket, esélyteremtő lehetőségeket, újabb pedagógiai technikákat ismerhettünk meg, melyek hozzájárulnak az óvodánkba járó hátrányos helyzetű gyermekek hátránycsökkentő neveléséhez.

Mivel nagy létszámmal vannak jelen az óvodában a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, ezért ebben a nevelési évben is csatlakozott az óvoda az EFOP-3.1.3-16-2016-00001 „Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása” „Esélyteremtő óvoda” pályázathoz. A projektbe bevont csoportok száma 8, óvodapedagógusok száma 16 fő. Összesen 17 gyermeket vontak be a projektbe, akik közül 7 fő hátrányos helyzetű, 10 fő pedig halmozottan hátrányos helyzetű. A pályázat előkészületi munkái 2018. február hónapban kezdődtek, két óvodapedagógus vezetésével és az óvodavezetés támogatásával. Már elkészítették a cselekvési tervet is az óvoda számára, de még rengeteg feladat vár rájuk a pályázattal kapcsolatban.

IV/3. Iskola

Tanév eleje óta folyamatosan küldik a kontrollköteles és az első vizsgálatos tanulókat a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Debreceni Tagintézményéhez és a Szakértői Bizottsághoz.

Az iskolában a gyermekek közül 63 fő beilleszkedési, tanulási és magatartási problémával küzd (BTM). Közülük, 15 fő első vizsgálatát kérték. 14 főnek folyamatban van a vizsgálati adatlap kitöltése. 24 fő sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek kontroll vizsgálatát is kezdeményezték az első félévben, ebből 5 fő első vizsgálatát kérték.

SNI-s tanulók létszáma alsóban: 16 fő; felsőben: 18 fő.

BTM-s tanulók létszáma alsóban: 60 fő; felsőben: 86 fő.

A tavalyi tanévhez képest nem sokban változott a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma. 2016/2017 tanévben 311 fő volt, 2017/2018 tanévben 310 fő. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma 2016/2017 tanévben: 372 fő volt, 2017/2018 tanévben: 362 fő.

2017/2018 tanévben a magántanulók száma: 14 fő. 5 fő szülői kérelemre, 7 fő pedig szakorvosi vélemény alapján lett magántanuló, míg 2 fő egyéb (gyámi) kérelemre. Alsó tagozaton 3 fő magántanuló van; felső tagozaton pedig: 11 fő.

Mint az elmúlt tanévekben, az idén is jelentős gondot jelent, az igazolatlan hiányzás. Felső tagozaton az iskolakerülés a fő ok, alsó tagozaton pedig inkább a szülői mulasztás a jellemző. Szülői értesítést 73 darabot küldtek ki összesen. A Gyermekjóléti Szolgálat felé 28 értesítést hiányzás miatt, 2 értesítést egyéb probléma miatt, Gyámhivatal felé pedig 25 értesítést küldtek ki. Magasabb számú igazolatlan hiányzás miatt 12 feljelentést tettek a Hatósági osztály felé.

250 órát meghaladó, vagy megközelítő hiányzás miatt 6 db értesítést küldtek ki a szülő felé. Sor került az idén is több fegyelmi tárgyalásra is, melynek egyik végső döntése az iskolából való eltanácsolás lett. Probléma-megbeszélés alsó tagozaton 21 alkalom volt, felső tagozaton 95 alkalom volt az első félévben. Továbbra is egy-egy osztályban fordulnak elő a problémák a gyerekek között, a kommunikáció hiánya miatt. Több esetmegbeszélést tartottak a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal közreműködve, melyeken az esetmenagerek is részt vettek, a problémák megoldásában pedig segítségükre voltak.

A 2016/2017 tanévben is pályáztak az EMET által kiírt „Útravaló ösztöndíj program Út a középiskolába” címmel. Összesen 38 tanuló nyert és 10 mentor a pályázaton. Első félévben is részt vettek szakmaközi megbeszélésen a hajdúsámsoni Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnál.

Az iskolában minden diák lehetőséget kap arra, hogy egészségesen, harmonikusan, képességei szerint fejlődjön, tudását gyarapítani tudja. A segítséget ehhez az intézmény maximálisan biztosítja minden tanuló számára.

Statisztikai adatok:**Tanulók száma:**

- Alsó tagozat: 416 fő
- Felső tagozat: 437 fő
- Magántanuló: 14 fő
- Összesen: 853 fő

Alsó tagozat	2017/2018. félév
Beírt tanuló	416
Érkezett	11
Távozott	12
Értékelt	412
Magántanuló	3
Felső tagozat	2017/2018. félév
Beírt tanuló	437
Érkezett	10
Távozott	11
Értékelt	434
Magántanuló	11

- Összes étkező: 735 fő
- Napközisek száma (3-szor étkezők): 660 fő
- Menzások száma (csak ebédelősek): 75 fő
- Napközis ingyenes étkezők: 447 fő
- Menza ingyenes étkezők: 33 fő
- Napközis 50%-os: 78 fő
- Menza 50%-os: 12 fő
- Gondozásba vett tanulók száma:
- BTM-es tanulók száma: 146 fő
- SNI-s tanulók száma: 34 fő
- HHH-s tanulók száma: 310 fő
- HH-s tanulók száma: 362 fő
- Veszélyeztetett tanulók száma: 105 fő
- Más településről járó diákok: 30 fő
- Problémajelzés a Gyermekjóléti szolgálat felé: 30 db

Felszólítások, feljelentések a 2017/2018-as tanév félévi állapota szerint:

- Alsó tagozat: felszólítás: 18 db
feljelentés: 3 db
- Felső tagozat: felszólítás: 55 db
feljelentés: 9 db

V. Felügyeleti Szervek által végzett szakmai ellenőrzés

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya átfogó vizsgálatot végzett Hajdúsámson Város Jegyzőjének hatáskörébe tartozó ügyekben. Az ellenőrzés 2017. június 27. napján indult és a 2016. január 1. - 2016. december 31. közötti időszakra vonatkozott. A Szociális és Gyámügyi Osztály, az ellenőrzés módszerének megfelelően beküldte az iratokat áttekintésre.

A Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály az Összefoglaló jelentésében az alábbi intézkedési tervet igénylő javaslatokat tett:

- a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozathoz a szülő általi közléskor tájékoztató elhelyezése a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzethez kapcsolódó jogosultságokról,
- a döntésekben a jogosultság megállapítására irányadó körülményekben bekövetkezett változások bejelentésére való felhívás a Gyvt. 130. § (5) bekezdése alapján, továbbá a bejelentés elmulasztásának jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés a Gyvt. 133. § (2) bekezdésének megfelelően.

Hajdúsámson Város Jegyzője a fenti javaslatok alapján mindkét pontnál megtette a szükséges intézkedést.

Az elmúlt évben a Bölcsődében a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály végzése alapján Gyámügyi szakhatósági, szakmai, közegészségügyi-járványügyi, és átfogó tűzvédelmi ellenőrzést tartottak. Az ellenőrzések, a jogszabályi hivatkozások figyelembevételével történtek. A jegyzőkönyvek átfogó értékelést adtak a bölcsődéről. A megtartott helyszíni ellenőrzés során a szakemberek hiányosságokat nem tapasztaltak.

A gyámügyi szakügyintéző összefoglalójában felhívta a figyelmet a Szakmai Program aktualizálására és az SZMSZ-ben foglalt Érdekképviseleti Fórum létszámának módosítására. Ezek már javításra kerültek.

Felhívta a figyelmet a törvény előírása szerint kötelező bölcsődei dajkák kinevezésére, ami szintén megtörtént már a törvényi előírásoknak megfelelően. A szakértő méltatta a bölcsődében folyó magas színvonalú szakmai munkát, és a fenntartó által biztosított működési feltételeket.

A szakmai szakértő összegzésében kérte a munkaterv kibővítését és a Szakmai programmal történő harmonizálását, aktualizálását. Ezeknek a javítása mára megtörtént. Szakmai útmutatásokat és továbbképzési lehetőséget ajánlott a kisgyermeknevelők részére. A szakmai munkáról pedig az volt a véleménye, hogy „igényes a gyermekek életkori sajátosságait előtérbe helyező nevelés-gondozás folyik a bölcsődében. A gyermekek számára derűs biztonságos légkört biztosítanak.”

A közegészségügyi-járványügyi ellenőrzés során mindent rendben találtak. A vizsgált dokumentumok a jogszabálynak megfelelően megtalálhatóak a bölcsődében. A tisztaság és a higiénia maximálisan kielégíti a közegészségügyi követelményeket.

VI. Jövőre vonatkozó javaslatok

- A legnagyobb problémát a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak, ismereteinek hiánya, hiányosságai okozzák. „**Szülőnevelés**” fontossága.
- A bölcsődében ezt preventív jelleggel szülőcsoportos beszélgetésekkel igyekeznek kezelni.
- Az óvoda szorgalmazza a gyermekek mielőbbi intézménybe kerülését, hogy a szocializációs lemaradásokat mielőbb pótolhassák.
- Iskola különféle új módszerek bevezetésével próbálja kezelni ezen problémákat.
- **Pszichológiai tanácsadás** szükségessége felmerül szinte minden tag beszámolójában. A család- és gyermekjóléti központ hetente 3 órában biztosítja a szolgáltatást. Az időpont nem igazán ügyfélbarát, hiszen iskolaidőben van 12-15 óráig, az igénybevétel így nehezített.
- Tapasztalat azonban a tanácsadással kapcsolatban, hogy amíg az azon való részvétel nem belső indíttatásból fakad, addig az együttműködés is hullámzó, elodázott, megszakad. Ügyfeleinkre ez gyakran jellemző.
- A terápia jellegéből adódóan nem lehet teljes visszacsatolást adni a családsegítők részére.
- Továbbra is problémát jelent a **közösségi terek hiánya**, ahol gyermek, ifjúsági programokat lehetne szervezni.
- Az óvodában továbbra sincs **pszichológus**.
- Továbbra is problémát jelent a **pedagógiai szakszolgálat** elérése a hajdúsámsoni gyerekek számára. Csak beutazás mellett biztosítottak a vizsgálatok, amelyekre a szülői elhanyagolás következtében nehezen jutnak el a gyermekek. Nagy szükség lenne a vizsgálatok helyben történő elvégzésének megszervezésére.
- Védőnői szolgálat a 0-3 éves korosztály körében észleli, hogy egyre emelkedik a **korai fejlesztésre** szoruló gyermekek száma. Ezen a téren nem helyi sajátosság, hogy egyre nehezebb időben megfelelő ellátáshoz juttatni a gyermekeket (hosszú várólisták). Sok szülő, aki teheti, magánúton veszi igénybe a szakemberek ellátását, amely anyagilag rendkívül megterhelő.
- A hátrányos helyzetű gyermekek pedig későn, vagy nem részesülnek ellátásban, mely miatt hátrányaik még tovább súlyosbodnak, iskolába lépés idejére pedig jelentős lemaradásokat mutatnak.
- **Biztos Kezdet Gyerekház** létrehozása a településen továbbra is szerepel a javaslatok között.

VII. Civil szervezetek

Településünkön több civil szervezet működik. A Hajdúsámsoni Romákért Egyesület, illetve a Roma Nemzetiségű Önkormányzat szervez szabadidős programokat: családi nap, családi kirándulások, nyári táboroztatás. A Hajdúsámsoni Romákért Egyesület tehetség műhely - melynek feladata a tehetséggondozás -, illetve Tanodát működtet.

A Tanoda helyi sajátosságokra, a gyermekek, fiatalok önkéntes részvételére és egyéni szükségleteire építő, intézmény, a személyiségfejlődés egészét szem előtt tartó komplex szolgáltatást nyújt, amelyet az oktatási rendszerben nem megfelelően elismert, a társadalmi perifériára szoruló gyermekek és fiatalok máshol nem érhetnek el. A Sámson Enejével a Romákért Alapítvány, többek között hagyományörző foglalkozásokkal, a családi életre való neveléssel, nyári táboroztatással igyekszik a gyermekek számára hasznos programokat szervezni. A Hajdúsámsoni Családokért Egyesület többek között az esélyegyenlőség, a diszkrimináció, a családsegítés keretein belül igyekszik a fiatalok életét könnyíteni. A városunkban lévő egyházak mindegyike tart családi napokat, hosszabb-rövidebb táborokat, kirándulásokat szerveznek a gyermekek részére. Az Iskolánkért Alapítvány a gyermekek úszásoktatásban való részvételét segíti, illetve a hajdúsámsoni iskolában tanuló gyermekek táboroztatásában nyújt segítséget.

VIII. A Bűnmegelőzési Tanács, Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, a gyermekkorú és fiatalkorú bűnelkövetők számának alakulása

VIII/1. Bűnmegelőzési Tanács

Hajdúsámsonban jelenleg a település közbiztonságával és közrendjével kapcsolatos feladatok városi összehangolása, a közbiztonsági helyzetének figyelemmel kísérése a Jogi és Ügyrendi Bizottság feladata. A rendőrség mellett kiemelkedően végzi feladatát a Hajdúsámsoni Polgárőrség Egyesülete is.

Hajdúsámson lakosságának folyamatos növekedésére tekintettel szükségesnek tartható egy a kor jellemzőinek, társadalmi elvárásoknak minden tekintetben megfelelő városi Bűnmegelőzési Tanács létrehozása: Hajdúsámson Város Bűnmegelőzési Tanácsa (a továbbiakban: Bűnmegelőzési Tanács) néven. A Bűnmegelőzési Tanács maga állapítja meg működésének részletes eljárási szabályait.

A Bűnmegelőzési Tanács legfontosabb feladatai:

A Képviselő-testület által jóváhagyott ügyrend szerinti tanácskozás, illetve munka, Hajdúsámson Város Bűnmegelőzési és Közbiztonsági koncepciójának megalkotása, aktualizálása, a kidolgozott koncepcióban meghatározott feladatok végrehajtása, pályázatok írása a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács felé és sikeres pályázatok esetén azok lebonyolítása. A városban működő, a közrend, közbiztonság, bűnmegelőzés, tűzvédelem, területén különböző feladatokat ellátó szervezetek közötti folyamatos információáramlás biztosítása, tevékenységük összehangolása. A gyermek és fiatalkorúak, valamint időskorúak elleni bűncselekmények visszaszorításához történő hozzájárulás, külterületek mezőgazdasági területein a bűncselekmények megelőzéséhez történő segítségnyújtás. A természet- és környezetkárosítás megelőzéséhez történő segítségnyújtás, közlekedési és közúti balesetek megelőzéséhez történő segítségnyújtás, személy elleni erőszakos bűncselekmények, betöréses, valamint gépjármű lopások megelőzéséhez történő segítségnyújtás, pályázati úton történő forrásteremtés és ezen források bűnmegelőzési célokra történő felhasználása, valamint felvilágosító munka végzése (bűnmegelőzési kommunikáció).

VIII/2. Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

Városunkban folytatja munkáját a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum.

A fórum célja:

- A társadalom és közösségei értékszemléletében a jelenleginél hangsúlyosabban jusson érvényre a család és a közösségek iránti elköteleződés, mint alapérték.
- A társadalom legyen érzékenyebb a drogprobléma iránt azért, hogy a közösségben csökkenhessen a kirekesztés és stigmatizáció.
- Helyi működésükben figyelembe veszik a függőség minden formáját (legális és illegális szerek, kémiai és viselkedéses függőségek), és azokat komplex problémaként kezelik.
- Szélesedjék azon közösségi és szakmai kezdeményezések hatóköre, amelyek a közösség tagjainak erőforrásaira építve növeli a civil együttműködést, a közösség tagjainak hatékony részvételét.
- Jöjjenek létre a kábítószer-problémák új típusú, korábban nem tapasztalt megnyilvánulási formáival való megbirkózáshoz szükséges közösségi és szakmai válaszok.
- A KEF építsen ki és tartson kapcsolatot minden olyan civil, egyházi, karitatív szervezettel, amely akár állandó, akár alkalmi közreműködésével hozzá tud járulni a drogprobléma megoldásához.

Komplex prevenció program zajlott a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában 2017. január - június 15. napja között, ahol a 7.-8. osztályos gyermekek számára a szenvedélybetegséggel (alkohol, drog, internet) felvilágosító preventív jellegű órákat tartottak. A szülők számára februártól minden szerdán tanácsadói ügyeleti alkalmat biztosítottak.

VIII/3. A gyermekkorú és fiatalokorú bűnelkövetők számának alakulásáról

A regisztrált bűnelkövetők számának alakulása az elkövetés helye szerint, Hajdúsámsonban:

Hajdúsámson város	ismertté vált bűnelkövetők
2016. évben	59 fő
2017. évben	94 fő

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy Hajdúsámsonban, a 2017. évben 59,3%-kal nőtt a bűnelkövetők száma. A fenti adatokhoz viszonyítva szintén növekedés tapasztalható (2016:3 fő, **2017:11 fő**), azoknak a fiatalokorú bűnelkövetők számában is, akik a településen követtek bűncselekményeket.

Az ENYÜBS adatai alapján megvizsgáltuk a **hajdúsámsoni lakhellyel rendelkező bűnelkövetők** számának alakulását is. A statisztika szerint ebben a kategóriában is csökkenés tapasztalható a 2016. évhez (15 fő) képest. A beszámoló további részletezésében a fenti kategóriából merített értékek az irányadóak mivel a gyermekvédelemi intézkedések jelentős része az alábbi táblázatokban részletezett elkövetők vonatkozásában kerül foganatosításra.

A regisztrált lakhellyel rendelkező fiatalokorú bűnelkövetők által elkövetett bűncselekmények:

Elkövetett bűncselekmény	Bűnelkövetők száma (fő):
Lopás:	3
Rongálás	4
Garázdaság	3
A közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény	1
Összesen:	11

A táblázat adatait figyelembe véve említést érdemel, hogy a **településen bűnelkövetőként regisztrált fiatalokorú személyek aránya** a fenti kategóriában regisztrált elkövetőhöz (137 fő) képest **mindösszesen 8 %**.

A hajdúsámsoni lakhellyel rendelkező fiatalokorú bűnelkövetők számának viszonyulása az összes bűnelkövetőhöz képest:

Bűncselekmény típus	felnőtt és időskorú (fő)	fiatalokorú (fő)
Lopás	20	3
Rongálás	1	4
Garázdaság	16	3
Egyéb	89	1
Összesen	126	11
Mindösszesen	137	

Fenti adatok alapján jól látható, hogy a hajdúsámsoni lakhellyel rendelkező fiatalokorú elkövetők a legtöbb esetben rongálás bűncselekmények miatt kerültek regisztrálásra.

A lopás bűncselekményi kategóriában az eltulajdonított tárgyak között általában pénz, és egyéb értékek is szerepeltek. Az erőszakos cselekmények elkövetése estében jellemző volt a vélt vagy valós sérelmek felhánytorgatása. A kamaszkor „előszobájában” lévő gyermekkorúak megfelelő szülői kontroll hiányában, megtalálva egymás társaságát próbálgatják erejüket. Mindemellett szemtelének a felnőttekkel, leginkább tanáraikkal szemben.

Országos tapasztalatok szerint a gyermek és fiatalkorúak bűnözővé válásában közrejátszanak a rossz családi és anyagi körülmények, továbbá a kortárs csoport negatív befolyásolása is eltérítheti őket a jogkövető magatartástól.

A gyermek- és fiatalkorúak áldozattá válásának okai

A regisztrált bűncselekmények természetes, fiatalkorú sértetteinek vonatkozásában az adatbázis csak járási és megyei szintű adatokkal rendelkezik, ezért a sértettek száma Hajdúsámson vonatkozásában nem meghatározható. Az elmúlt évek büntetőeljárás adatait figyelemmel kísérve elmondható, hogy a korcsoport áldozattá válásában a figyelmetlenség és felelőtlenség nagy szerepet játszik. Az áldozatok többsége olykor elmulasztja a szükséges vagyoni védelmet, továbbá kiszolgáltatott, függő viszonyban él, vagy védekezésre képtelen. A gyermek és a fiatalkorú áldozatokra jellemző, hogy az elkövetővel szemben mind pszichikailag, mind fizikailag kiszolgáltatott helyzetben vannak, amelyhez társul az életkorukból adódó hiszékenyséjük. Az óvatosságuk hiánya, a túlzott bizalom vagy, az értékeikkel való dicsekvési vágy miatt válnak sokszor az elkövetők potenciális célpontjaivá.

Az elkövetővé és sértetté válás lehetőségét is magában hordozza az, hogy a fiatalok a számítástechnikai rendszerek folyamatos terjedésével, olyan internetes közösségi oldalakat látogatnak, melyek személyiségük fejlődésére negatívan hat. Ezen korosztályok áldozattá válásának megelőzésében jelentős szerepe van a családnak, melynek tagjai minimális informatikai ismeretek elsajátításával hatékonyabban léphetnek fel az elkövetővé válás megelőzése érdekében.

Családon belüli erőszak, bántalmazások előfordulása

A www.bsr.bm.hu adatbázisa, a családon belüli erőszakkal összefüggésben statisztikai adatokat nem tartalmaz. A Kapitányságon, a családon belüli erőszak kezelése és visszaszorítása érdekében kiemelten kezelik az ilyen jellegű bűncselekményeket. Abban az esetben, ha tudomást szereznek arról, hogy a családon belüli erőszakos bűncselekményekben gyermek vagy fiatalkorú személy is érintett, a szükséges eljárási cselekmények között, a gyermekvédelem arra illetékes szerve felé jelzéssel élnek.

A kábítószer terjesztésével, fogyasztásával kapcsolatos adatok, tapasztalatok

A vizsgált korcsoportban kábítószerrel összefüggésben a 2017. évben fiatalkorú elkövetőt a statisztikák nem regisztráltak. Az eljárások során igyekeznek a terheltektől információkat szerezni a terjesztők vonatkozásában. Rendőrségi eljárásaik során a kábítószer fogyasztók gyakran élnek az elterelés intézményével. Sajnos a statisztikák ezen befejezési mód tekintetében csak országos adatokat mutatnak, ezért, azok a Hajdúsámsonra nem szűkíthetők.

Bűnmegelőzésben szerzett tapasztalatok

Az áldozattá, illetve elkövetővé válás megelőzése érdekében folyamatos lépéseket tettek 2017. évben is. A bűnmegelőzési referens egész évben prevenciós jellegű előadásokat tartott, a gyermek és fiatalkorúak nevelésével foglalkozó intézményekben (főbb témakörök: a kábítószer használatának mentális és büntetőjogi következményei a mértéktelen alkoholfogyasztás hatásai, a sértetté válás, illetve az erőszakos jellegű bűncselekmények, elkövetési magatartásai).

Hajdúsámson városban az értékelt időszakban az oktatási intézményekben tíz alkalommal 316 főnek a Városi Könyvtár felkérésére, 1 alkalommal 40 főnek, míg helyi gyermektáborokban 4 alkalommal 84 diák részére tartottak prevenciós előadásokat. Az értékelt időszakban a Hajdúsámsoni Kábítószerügyi Egyeztető Fórum értekezletein bűnmegelőzési előadók 2 alkalommal képviselték kapitányságukat. A Nyíradonyi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ Család és Gyermekjóléti Szolgálat Hajdúsámson telephelyén két alkalommal vettek részt bűnmegelőzési célzatú konzultáción. A Debreceni Rendőrkapitányság Bűnmegelőzési előadójának gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységéhez szorosan hozzátartozik a kábítószer-prevenció. A bűnmegelőzési előadó az általa tartott előadások során ismertette a kábítószer fogyasztás negatív élettani hatásait, melyhez kapcsolódóan sok esetben maguk a fiatalok tettek fel konkrét kérdéseket a kábítószer-fogyasztással járó büntetőjogi szankciókkal kapcsolatban.

A Rendőrség, mint jelzőrendszer tagja

A Gyvt. kimondja, hogy meghatározott intézmények és személyek – köztük a rendőrség – köteles jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a jelzőrendszer tagjainak. Amennyiben egy ügyben felmerül, hogy a kiskorú veszélyeztetettsége fennáll jelzéssel élnek az illetékes szervek felé azért, hogy a szükséges intézkedéseiket foganatosítani tudják.

A Debreceni Rendőrkapitányság **2017. évben összesen 378 esetben küldött jelzést** a jelzőrendszer tagjainak gyermek veszélyeztettségével kapcsolatban, az alábbiak szerint:

Kimutatás a Debreceni Rk. gyermek veszélyeztettség észlelés miatt küldött jelzéseiről, értesítéseiről 2017. évben	Gyermekjóléti Szolgálat értesítése	Jegyző (gyámhivatal) értesítése				Összesen
	Kiskorú veszélyeztettségének észlelése	Kiskorú eltűnése miatt	Gyermekkorúval szemben nyomozás elutasítás, megszüntetés miatt	Fiatalkorú által elkövetett szabálysértés miatt	Fiatalkorú gyanúsított kihallgatása miatt	
	194	15	16	0	153	378

(A számadatok és a valóban megküldött jelzés számai között eltérés mutatkozhat / küldött jelzésszám magasabb lehet, mint a táblázatban szereplő számadat/, mivel nem minden esetben kapunk másolatot a küldött jelzésről.)

A fenti táblázat adatait figyelembe véve megjegyzendő, hogy a Hajdúsámsonra lebontott jelzés statisztikával nem rendelkezik.

Az illetékességű területükön működő jelzőrendszeri tagokkal együttműködésük megfelelőnek értékelhető. A találkozók, szakmai konferenciák folyamatosan jelen vannak, közösen dolgozva azon, hogy rendezvényeik a kölcsönös tapasztalat cserével kellő információt szolgáltatassanak a fiataloknak.

Javaslatok

A gyermek- és fiatalkorúak bűnelkövetővé és áldozattá válásának megelőzésében jelentős szerepe van a családnak, a gyermek- és ifjúságvédelemnek, az oktató és nevelő intézményeknek, a civil szervezeteknek, az egyházaknak, - a helyi koordináció megteremtésében az önkormányzatoknak és a rendőrségnek egyaránt.

Tekintettel a fentiekre, a jelzőrendszeri tagokkal tovább kell folytatni az előző években már kialakult együttműködést. A közös, folyamatos munkakapcsolat a bűnmegelőzés tekintetében igen fontos tényező.

A Kapitányság a jövőben is az elmúlt évek munkáját folytatva további megelőző lépéseket tesz annak érdekében, hogy az illetékességi területükön élő és felnövekvő fiatalok a szabályok és normák betartása mellett, büntetlen előéletű, törvénytisztelő állampolgárként illeszkedjenek be a társadalmunkba.

Egymás munkáját segítve a megelőzést célzó kiadványok széleskörű terjesztésével hatékonyabban lehetne fellépni a bűnmegelőzés érdekében, valamint főleg a szülőknek, de ezen túlmenően az iskoláknak, gyermekvédelmi intézményeknek gondoskodni kellene arról, hogy gyermekeink szabadidejüket hasznos dolgokkal tölthessék el.

Önkormányzatunk és a gyermekvédelmi, gyermekjóléti feladatellátásban résztvevők továbbra is arra törekszenek, hogy munkájukat a jogszabályi előírások betartásával, a gyermekek érdekeit, egészségés fejlődésüket szem előtt tartva, minél hatékonyabban tudják végezni.

Hajdúsámson, 2018. április